

Deu retrats que dibuixen la memòria homosexual de Catalunya

Jordi Llovet Jaume Santandreu Miquel Iceta
Jordi Petit Armand de Fluvià Llibert Ferri Ferran Pujol
Ventura Pons Nazario Luque Juan P. Juliá

Deu retrats que fan història

A la manera de Josep Pla, de qui pren el terme homenot per jugar-hi i transformar-lo en homonot, Francesc Soler es planteja «recordar el que alguns homes han fet més enllà dels interessos particulars, immediats i petits» fins a esdevenir «un tipus singular, insòlit, que s'ha significat d'una manera remarcable». Soler entrevista deu homosexuals destacats i famosos (Jordi Llovet, Jaume Santandreu, Miquel Iceta, Jordi Petit, Armand de Fluvià, Llibert Ferri, Ferran Pujol, Ventura Pons, Nazario i Juan P. Juliá) amb la voluntat de dibuixar la memòria col·lectiva de l'homosexualitat a Catalunya des dels darrers anys del franquisme fins a l'actualitat.

La diversitat vital, social i professional dels entrevistats és una de les riqueses del llibre i, com reconeix Santi Vila en el pròleg, la llibertat i la normalitat actuals es deuen «al compromís de persones amb noms i cognoms; i entre elles, a bona part dels entrevistats en aquest llibre».

Extractes del llibre

Del pròleg de Santi Vila

«Penso honestament que els deu testimonis compilats en aquest llibre confirmen que estem davant d'un text de lectura obligatòria per als homosexuals. És certament impactant el desconeixement de la història del moviment gai que tenen la immensa majoria d'adolescents i joves que omplen les discoteques de la nit barcelonina. Però a més del públic gai, estic segur que aquest llibre agradarà encara més a les dones i als homes que, al marge d'amb qui es fiquin al llit, hagin decidit anar pel món procurant fer de la seva vida un art i no un mer ofici, sent protagonistes i no mers espectadors del teatre de la pròpia existència.»

Jordi Llovet, professor

«No em planyo de res. *Je ne regrette rien*, en el sentit contrari al de la cançó d'Édith Piaf: ella no lamentava haver corregut la Seca i la Meca, en tots els sentits; jo no lamento haver estat un noi amb una rara tendència a la vida monàstica i, en el més sexual dels casos, a la vida matrimonial. No envejo els amics meus, que n'hi havia, que començaven a practicar aquesta vida sexual que ara és dominant en els mitjans gais de Barcelona, sotmesa a la llei de l'«aquí te pillo, aquí te mato». M'agrada molt conversar, m'agrada estimar i ser estimat més que follar, i què vol que li digui, això és el que sempre he fet, en detriment, és clar, d'una marca olímpica en matèria de *ligues* i d'erotisme. Dos homes van fer-me feliç, i jo vaig fer-los feliços a ells. Tota la resta — relacions esporàdiques i efímeres, *dark rooms*, saunes, *ménages* col·lectius— m'ha interessat sempre més aviat poc, encara que ho hagi conegut i m'hi esbravés.»

«De lectures d'aquestes no me n'han faltat mai sense haver d'anar a buscar-les, perquè llegeixo molt els clàssics grecs i llatins, i, en aquell temps, per exemple a l'epopeia homèrica, les relacions de companyonia es confonien perfectament amb les relacions d'amor; de vegades, sexuals i tot. Això dona molta moral. Més, naturalment, que llegir les encíclics papals contra l'homosexualitat, per les quals només s'arriba a la conclusió que l'Església és plena de gais tancats a l'armari, amb pany i forrellat. L'infern és més ple de purpurats que d'homosexuals.»

Nazario Luque, dibuixant

«Supongo que tendríamos que empezar por mis años de estudiante en un colegio salesiano. Por aquel entonces yo era muy tímido. O sea, un maricón gilipollas. Nada que ver con el típico homosexual descarado y afeminado que hay en todas las escuelas. Éstos también sufrían lo suyo, pero tenían una ventaja: como todo el mundo ya sabía lo que había no tenían por qué esconderse. Para los reprimidos como yo, que era muy religioso, la cosa era mucho peor. De hecho, hasta bastante mayor no supe que era homosexual. Claro que con diez o doce años ya tenía sexo con otros chavales —nos la chupábamos, nos hacíamos pajas—, pero entonces casi todo el mundo lo hacía. Creo que hasta alrededor de los dieciséis no me fui a la cama con un tío. En esos tiempos te ibas al cine solo y de pronto se te sentaba otro tío al lado. A ti se te ponía dura, a él también...»

Jaume Santandreu, excapellà

«Per això, el que més em repugna és pensar que el cardenal que signa decrets contra els homosexuals ho fa amb la mà dreta mentre amb l'esquerra acaricia el genoll del secretari. Per tant, dels capellans homosexuals no en podem esperar res.»

Miquel Iceta, polític

«Han passat trenta anys, però encara hi ha pares i mares que quan saben que el seu fill o filla és homosexual pateixen, i no tant perquè els costi d'assumir, sinó perquè els preocupa que s'ho hagin de passar malament, que la societat els ho posi difícil. El *bullying* que molts homosexuals pateixen als instituts i que en algun cas acaba en suïcidi els dona la raó. Ni tan sols als països més avançats que el nostre en aquesta matèria —que n'hi ha pocs— ho tenen del tot resolt. A banda de l'equiparació legal, s'ha de produir un gir cultural a tota la societat, i no serà gens fàcil, sinó molt lent.»

Jordi Petit, activista

«Oi que els heterosexuals no se senten representats com a col·lectiu per José María Aznar o Chiquito de la Calzada? Doncs tampoc és bo que només Boris Izaguirre o Jesús Vázquez siguin la cara de l'homosexualitat. Per tant, en el col·lectiu homosexual hi ha una diversitat que és molt important que tingui visibilitat —especialment, per als adolescents gais necessitats de referents.»

Armand de Fluvià, heraldista

«Segueixo pensant que com més gent surti de l'armari més normalitzada estarà l'homosexualitat. M'agradaria que s'hi atrevissin moltes persones influents que no s'han decidit a fer el pas. Penso, per exemple, en els esportistes d'elit —sobretot seria valuós que ho fes algun futbolista.»

- «El 2011 vas fer vuitanta anys. El tòpic diu que als gais la vida se'ls acaba als trenta...
- Pel que he sentit, ara s'ha apujat fins als quaranta-cinc. Ja hi hem guanyat alguna cosa. Parlant seriosament, crec que als gais solters —per tant, que pretenen lligar—, a partir d'aquesta edat comencen a caure per un pendent suau que acaba en la invisibilitat més absoluta. A mi, per exemple, que m'agrada molt ballar i els homes guapos, em va passar que un dia em vaig veure al mig d'una pista de ball, rodejat de jovenets que ni se n'adonaven, que jo existia, i vaig pensar: «Què hi faig, aquí?». No sé com els va als meus coetanis *heteros*, però em sembla que no gaire millor. Fa uns anys potser sí que cotitzava a l'alça l'experiència, «l'atractiu d'uns cabells blancs a les temples», però ara les jovenetes em sembla que també miren només els nois joves, guapos i forts. Per sort, jo sempre tinc feina, i la feina em fa feliç. Em falten hores per llegir tots els llibres que m'agradaria llegir, per estudiar tot el que voldria estudiar, per escriure tot el que voldria escriure. D'això no me n'hauré de jubilar si el cap no em falla.»

Llibert Ferri, periodista

«Ser pare és la millor cosa que m'ha passat mai. De fet, sempre havia volgut tenir un fill, però anaven passant els anys i no es donava la situació. Malgrat que hauria pogut tenir un fill biològic amb una parella que vaig tenir, la nostra relació no era prou sòlida i, per tant ho vaig descartar. Finalment, però, em vaig interessar per l'adopció en solitari, i un cop en vaig estar segur em vaig llançar a la piscina. Tot el procés d'adopció i els primers anys amb el meu fill van anar acompanyats d'un d'aquests períodes d'armarització dels quals et parlava en començar. Quan va fer setze anys li vaig voler explicar que el seu pare era gai, i, com era d'esperar, em va dir que no calia que li expliqués res, que ho havia sabut sempre i que jo era el seu pare i prou.»

«Albert Camus és un dels meus referents. M'agrada el seu existencialisme pragmàtic i la seva idea que les persones hem de ser responsables davant de nosaltres mateixos i prou. Crec que la vellesa hi ajuda. Si em diguessis que puc tornar a tenir trenta anys et diria que no. Com a gais no hem de caure en l'error de pensar que la bona vida s'acaba als quaranta, com la pobra Marilyn Monroe. És una visió molt d'home heterosexual projectada cap al prototipus de dona florer que molts gais també han acabat per interioritzar.»

Ferran Pujol, activista antisida

«El nostre metge a Amsterdam considerava que no pagava la pena saber si teníem el VIH. *Per què ho voleu saber* —ens deia el doctor Tjoa— *si no s'hi pot fer res?* Sostenia que l'únic que aconseguiria fent-me la prova seria deprimir-me, en cas que fos positiu, i jo me'n tornava a casa, mig convençut, però al cap d'uns dies em tornava aquell rum-rum. De tornada a Barcelona em vaig envalentir i vaig fer-me-la, però ni així: vaig ser incapaç d'anar a buscar el resultat. Poc després em va aparèixer un herpes al maluc i vaig anar a Drassanes, a veure el doctor Capdevila. Com que estava ocupat, em va visitar un metge suplent que sense cap mena de tacte em va deixar anar: *Amb la sida que tens és normal que t'hagi sortit això*. Em va caure tot i vaig començar a plorar i a plorar i a plorar. La meva desesperació devia traspasar portes i parets perquè de seguida va entrar el doctor Capdevila i va demanar-me —prou que s'ho devia imaginar—: *Per què plora, aquest noi tan maco?*»

«Hem fet molta feia —n'hem d'estar orgullosos—, però trenta anys després dels primers casos les noves generacions de gais encara no s'han deslliurat de la sida, ni ho podran fer a curt termini. Les polítiques en aquest sentit no estan ben plantejades i la vacuna encara és lluny; per tant, només ens queda la prevenció, però entesa com un conjunt d'estratègies molt més àmplies que la promoció de l'ús del condó —no siguem ingenus: la gent s'enamora, pren dues copes de més, de vegades drogues, no pensa en les conseqüències... Estem parlant de sexe, del *carpe diem!*—. Hem d'insistir en la necessitat que els gais es facin periòdicament la prova —el missatge, des dels centres de salut, no pot ser mai *si ja vigiles, no cal que te la facis*—, i hem d'explorar les possibilitats de la profilaxi amb antiretrovirals. Si realment vol posar fi a l'epidèmia, la salut pública ha d'apostar decididament per aquesta combinació d'estratègies.»

Ventura Pons, director de cine

«Sempre que he estat embolicat en algun projecte cultural relacionat amb la comunitat homosexual m'ha semblat d'una falta de consistència molt gran. Dissortadament, em fa l'efecte que al noranta per cent l'únic que els interessa com a homosexuals és anar de bars, discoteques i quartos foscos... Recordo que vaig fer un viatge als Estats Units i vaig veure *Word is Out*, un documental rodat a Sant Francisco per Peter Adair, pioner dins la cinematografia gai. Em va emocionar tant que vaig

convèncer el distribuïdor d'Ocaña, retrat intermitent perquè comprés la pel·lícula i l'estrenéssim aquí a Barcelona. Vam anunciar l'estrena a bombo i plateret, però no hi va anar ni Déu. És una de les grans decepcions de la meva vida.»

Juan P. Juliá, empresari

«Crec que en el món dels negocis hi segueix havent una certa homofòbia. Sense anar més lluny, actualment tenim en marxa un pla d'expansió i vam decidir sortir a buscar un soci per mitjà d'un despatx de *corporate officers*. En aquests casos, primer s'acostuma a fer el que es coneix com un «test cec», en el qual els socis potencials tenen accés a una sèrie de dades sobre l'empresa, com ara la rendibilitat, però no se'ls en facilita el nom. Doncs bé, en aquesta fase teníem molts inversors interessats, però un cop se'ls revela que es tracta de l'Axel es fan enrere.»

Francesc Soler

Nascut a Roda de Ter el 1978, és llicenciat en Periodisme (UAB). Ha treballat als serveis informatius de Catalunya Ràdio durant tretze anys. Ha estat editor dels informatius del cap de setmana durant cinc temporades i durant dos estius ha presentat i dirigit El Matí de Catalunya Ràdio. L'any 2014 ha publicat a Angle Editorial Un perfil propi. Converses amb Santi Vila.

Actualment, entre Barcelona i Madrid, comenta l'actualitat al seu blog personal francescsoler.net i en diversos mitjans, com TVE i 8TV.

Fitxa del llibre

Preu: 14,90 euros

Col·lecció: El fil d'Ariadna, 75

ISBN: 978-84-16139-03-3

Nombre de pàgines: 160

Mides: 14,5 x 23 cm

Enquadernació: rústica amb solapes

Primera edició: maig de 2014